

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Cuộc sống hiện đại mang đến cho con người nhiều tiện ích, sự thoải mái nhưng cũng tiềm ẩn nhiều mối nguy hiểm, đặc biệt là đối với trẻ mầm non. Bất cứ một sự vật nào hiện ra đều trở thành một đề tài thu hút đối với trẻ. Đó được coi là cơ hội để mở rộng kiến thức nhưng đồng thời cũng có thể là mối nguy hại khôn lường đối với trẻ. Điều này đòi hỏi mỗi trẻ đều phải có những kỹ năng để xử lý cũng như bảo vệ chính bản thân mình. Theo thời gian, những kỹ năng ấy ngày càng nhiều thêm bởi tính tò mò và khả năng làm chủ hành động của trẻ. Việc trang bị cho trẻ những kỹ năng bảo vệ bản thân sẽ giúp trẻ có thể an toàn hơn và tự tin hơn để khám phá cuộc sống muôn màu.

Vậy, kỹ năng tự bảo vệ bản thân là gì? Kỹ năng bảo vệ bản thân là những hiểu biết của một người về những sự việc xung quanh mình cũng như cách để hành động đúng, an toàn đối với sự vật đó. Trẻ có kỹ năng bảo vệ bản thân sẽ biết cách làm thế nào để tránh xa những mối nguy hiểm hoặc khám phá thế giới trong phạm vi an toàn. Giai đoạn từ 4 đến 12 tuổi có thể coi là giai đoạn mà trẻ dễ gặp phải nhiều mối nguy hiểm nhất. Bởi ở giai đoạn này, trẻ thích khám phá nhưng lại chưa có những kỹ năng cơ bản để tìm hiểu thế giới.

Giáo dục kỹ năng tự bảo vệ cho trẻ mầm non là một việc làm rất quan trọng và cần thiết vì các con còn rất bé, mọi kỹ năng tự bảo vệ bản thân đều không có, thể lực cũng chưa đủ để chống lại những xâm hại cơ thể về mọi mặt. Đây cũng là phương pháp mà người lớn có thể bảo vệ cho trẻ một cách tốt nhất khi các con gặp phải nguy hiểm mà không có cha, mẹ, anh, chị hoặc cô giáo bên cạnh. Các con cần được dạy và rèn luyện kỹ năng tự bảo vệ trong nhiều tình huống khác nhau, trong nhiều hoàn cảnh và không gian khác nhau, đồng thời có kỹ năng so sánh, phân tích, tổng hợp.... Nâng hiểu biết nhất định của các con về các sự việc, hiện tượng xung quanh... Giáo dục kỹ năng tự bảo vệ là cung cấp cho các con những kiến thức cơ bản nhất với những hình thức phù hợp nhất cho các con, giúp các con dễ nhớ, ấn tượng sâu sắc với các tình huống có thể xảy ra, vận dụng những kiến thức được học để tự bảo vệ bản thân. Đây cũng là một nhiệm vụ quan trọng đối với giáo viên mầm non, là bước đầu chuẩn bị cho các con hành trang bước vào đời, bảo vệ sự an toàn cho trẻ nhỏ không chỉ là trách nhiệm của gia đình, nhà trường mà là trách nhiệm của toàn xã hội. Báo giấy, báo mạng tràn ngập những thông tin về các vụ tai nạn đáng tiếc cho con trẻ, ngã, bỏng nước sôi, bỏng lửa, rơi từ tầng cao xuống đất, kẹt thang máy, bị bắt cóc hay bị xâm hại.... Trong tình hình xã hội như hiện nay, cách tốt nhất là dạy các con cách tự bảo vệ mình bởi không phải lúc nào chúng ta cũng bên

cạnh hỗ trợ , giúp đỡ trẻ . Thay vì đó hãy dạy trẻ có được những kỹ năng tự bảo vệ từ đó giúp trẻ chủ động , tự tin trong cuộc sống , đối mặt với những tình huống xấu . Do vậy, tập dần thói quen tự nhận biết và cách tránh xa nơi nguy hiểm, tình huống nguy hiểm là cách tốt nhất để bảo vệ sự an toàn cho các con. Trong suốt một thời gian dài những suy nghĩ làm thế nào để giúp các con tránh được những nguy hiểm một cách tốt nhất luôn thường trực trong tôi, tôi hiểu tâm lí và trình độ nhận thức của trẻ mẫu giáo lớn, tôi đã vận dụng những hình thức rèn luyện kỹ năng tự bảo vệ cho học sinh của mình và đã thu được những kết quả không nhỏ. Với mong muốn những kinh nghiệm bản thân được phổ biến rộng rãi cho các bạn đồng nghiệp , đặc biệt là với giáo viên lớp mẫu giáo lớn. Để bảo vệ các con an toàn nhất có thể, tôi đã mạnh dạn lựa chọn đề tài sáng kiến kinh nghiệm "**Một số kinh nghiệm về việc dạy trẻ mẫu giáo lớn 5-6 tuổi kỹ năng tự bảo vệ bản thân**". Tôi hi vọng với đề tài này mình sẽ đóng góp một chút kinh nghiệm trong quá trình dạy kỹ năng tự bảo vệ bản thân cho trẻ.

II. GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ

1. Cơ sở lý luận

Tại Nhật một quốc gia thường xuyên xảy ra động đất và các thảm họa thiên nhiên, nên việc giáo dục kỹ năng tự bảo vệ cho trẻ được tiến hành từ bậc học mầm non với những bài học tình huống mô phỏng như thực tế giúp trẻ biết cách tự bảo vệ mình. Tại một số nước trong khu vực Châu Á nói chung và những nước trong khu vực Đông Nam Á, gần với Việt Nam thì việc nghiên cứu và áp dụng thử nghiệm giáo dục các kỹ năng sống cơ bản, trong đó có kỹ năng an toàn và tự bảo vệ cũng rất được quan tâm. Tại Hàn Quốc, học sinh được học cách đối phó, thích ứng với các tai nạn như cháy, động đất, thiên tai. Như vậy, một số quốc gia trên thế giới đã quan tâm đến việc giáo dục kỹ năng sống, đặc biệt kỹ năng tự bảo vệ cho trẻ em từ lứa tuổi mầm non.

Khi trong tình huống nguy hiểm xảy ra, nếu các con không có những kiến thức và kỹ năng này, thì sự an toàn của các con sẽ bị xâm hại, các con cần tập thói quen ứng phó linh hoạt trước những tình huống bất ngờ , bình tĩnh nhớ ra những kiến thức đã được học để tự bảo vệ mình một cách tốt nhất. Kỹ năng tự bảo vệ giúp các con nhận thức được những nguy hiểm ở xung quanh mình, cách để phòng chống và thoát khỏi nguy hiểm đó như thế nào là một việc vô cùng quan trọng đối với lứa tuổi các con. Có nhiều bậc cha mẹ, hoặc vì bản thân thiếu kiến thức, không có điều kiện cập nhật những thông tin liên quan đến vấn đề của con mình mà không có những phương pháp dạy con tránh những nguy hiểm, hoặc có biết nhưng do chủ quan, nghĩ rằng những việc ấy xảy ra với người khác chứ không thể xảy ra với con mình mà quên đi việc dạy con cách tự bảo vệ

bản thân... Chính vì vậy vai trò của giáo viên là ngoài việc cung cấp kiến thức trên lớp cho các con, thì việc dạy các con những kỹ năng tự bảo vệ mình là một việc không thể không làm, ngoài ra giáo viên phải luôn kết hợp với cha mẹ học sinh để bảo vệ sự an toàn tuyệt đối cho con trẻ. Trẻ em có quyền được bảo vệ dưới mọi hình thức. Nhiệm vụ giáo dục kỹ năng tự bảo vệ cho các con là việc làm vô cùng quan trọng đối với các giáo viên mầm non.

2. Thực trạng vấn đề

- Trường mầm non tôi đang công tác là một trường mầm non thuộc Quận Long Biên, trường nằm trên địa bàn Phường Sài Đồng là nơi đô thị hóa nhanh, tập trung nhiều các khu công nghiệp lớn, các đầu mối giao thông của Thủ đô, trình độ dân trí cao, công nghệ thông tin hiện đại...

- Lớp tôi phụ trách là lớp mẫu giáo lớn A1 với sĩ số 44 học sinh.

Để thực hiện đề tài: "**Một số kinh nghiệm về việc dạy trẻ mẫu giáo lớn 5-6 tuổi kỹ năng tự bảo vệ bản thân**" ở trường mầm non đang công tác tôi đã gặp những thuận lợi và khó khăn sau:

2.1. Thuận lợi:

- Trường có cơ sở vật chất đầy đủ, phong phú, hiện đại.
- Ban giám hiệu: luôn quan tâm tạo điều kiện cho giáo viên có thời gian tự học, nâng cao chuyên môn, kỹ năng sư phạm.

- Nhà trường đã tổ chức một số tiết học dạy kỹ năng cho trẻ, để kiến tập trong nhà trường.

- Giáo dục kỹ năng tự bảo vệ bản thân là một phần trong mục tiêu giáo dục nâng cao của nhà trường và đã được xây dựng vào kế hoạch năm học

- Bản thân tôi luôn yêu nghề, mến trẻ, ham học hỏi nâng cao chuyên môn. Thường xuyên học hỏi các bạn đồng nghiệp qua các buổi dự giờ hoạt động và tìm hiểu qua sách báo, tạp chí, các phương tiện thông tin đại chúng.... Đồng thời có kế hoạch sắp xếp hoạt động dạy kỹ năng(trong đó có kỹ năng tự bảo vệ bản thân) theo từng tháng, từng sự kiện cụ thể, theo sự hứng thú của trẻ.

- Được sự ủng hộ và giúp đỡ phối hợp của một số phụ huynh trong việc trao đổi, cung cấp thông tin tình huống... dạy trẻ kỹ năng tự bảo vệ bản thân

2.2 Khó khăn

* Cơ sở vật chất chưa đáp ứng nhu cầu thực hành kỹ năng tự bảo vệ cho trẻ.

* Thời gian dành cho việc giáo dục kỹ năng tự bảo vệ cho trẻ mẫu giáo trong chương trình còn ít và chưa cụ thể

* Đối với học sinh: Trẻ mẫu lứa tuổi này thường hiếu động. Do đặc điểm sinh lý lứa tuổi ghi nhớ có chủ định còn yếu trẻ dễ bị phân tán sự tập trung. Kinh

nghiệm và sự nhận biết về thế giới xung quanh của trẻ rất khác nhau, không đồng đều.

* Đối với giáo viên: Các hoạt động giáo dục kỹ năng tự bảo vệ cho trẻ tổ chức dựa trên kinh nghiệm của bản thân và đồng nghiệp là chính, nội dung còn sơ sài, biện pháp và thủ thuật tổ chức hoạt động còn hạn chế....

Bảng 1: Bảng kết quả khảo sát trẻ khi chưa thực hiện biện pháp
(Tổng số trẻ là 44)

44 trẻ	Đạt	Chưa đạt
1.Kiến thức	25(56,8%)	19 (43,2%)
2.Sự tự tin, mạnh dạn,nhanh nhạy	18(40,9%)	26(59,1%)
3.Kỹ năng hợp tác	17(38,6 %)	27(61,4%)
4.Kỹ năng giữ an toàn cá nhân	20(45,5%)	24(54,5 %)

Với những thực trạng này tôi luôn mong muốn tìm ra được một số biện pháp về dạy trẻ mẫu giáo lớn 5-6 tuổi kỹ năng tự bảo vệ bản thân đạt hiệu quả nhất. Và dựa vào những kiến thức chuyên môn mà tôi đã học hỏi tôi đã xây dựng và tìm ra một số biện pháp sau :

3. Các biện pháp đã tiến hành:

3.1.Biện pháp 1. Xây dựng kế hoạch tổ chức các hoạt động dạy kỹ năng tự bảo vệ bản thân cho trẻ.

Để có được những buổi hoạt động dạy trẻ kỹ năng tự bảo vệ bản thân đạt kết quả cao, đem lại cho trẻ nhiều hứng thú thì việc xây dựng kế hoạch phù hợp là điều rất cần thiết và quan trọng. Muốn xây dựng được những kế hoạch hoạt động này phù hợp với lứa tuổi trẻ, mỗi giáo viên chúng ta cần nắm bắt được phương pháp chuyên ngành, hiểu được phương pháp chuyên ngành .

Xây dựng kế hoạch tổ chức các hoạt động căn cứ vào hướng dẫn của phòng giáo dục, ban giám hiệu và tổ chuyên môn.

Ngoài ra việc tôi căn cứ vào độ tuổi, trình độ trẻ của lớp mình, căn cứ vào điều kiện thực tế của lớp, của trường để xây dựng kế hoạch dạy trẻ kỹ năng tự bảo vệ bản thân hoàn chỉnh, sáng tạo đảm bảo các yêu cầu về nội dung, về thời gian, không gian, đúng sự kiện, kế hoạch tháng.

3.2. Biện pháp 2: Lựa chọn các nội dung kỹ năng tự bảo vệ bản thân và hình thức tổ chức để dạy trẻ mẫu giáo lớn 5-6 tuổi

Việc xác định được các kỹ năng tự bảo vệ cơ bản phù hợp với lứa tuổi sẽ giúp giáo viên lựa chọn đúng những nội dung trọng tâm để dạy trẻ ở lớp mình phụ trách. Thực tế kết quả của nhiều nghiên cứu đều cho thấy các kỹ năng tự bảo vệ quan trọng nhất trẻ cần được giáo dục chính là những kỹ năng như : Kỹ năng tự xử lý vết thương nhẹ (xử lý khi bị bệnh) , kỹ năng ứng xử khi bị lạc , kỹ năng tránh bị xâm hại cơ thể , kỹ năng ứng xử khi người lạ cho quà , kỹ năng an toàn khi ở nhà một mình, khi có cháy; nhìn thấy người khác bị điện giật, bị đuối nước; khi nhà có trộm. Trẻ có kỹ năng tự bảo vệ phù hợp sẽ luôn vững vàng trước những khó khăn, thử thách; biết ứng xử, giải quyết vấn đề, tình huống nguy hiểm một cách tích cực và phù hợp hơn. Ngược lại, nếu trẻ không có kỹ năng tự bảo vệ sẽ thụ động, có những thái độ, hành vi tiêu cực; sẽ chậm trễ trong việc đưa ra quyết định .

Hình thức tổ chức giáo dục kỹ năng tự bảo vệ cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi có thể tiến hành dưới nhiều hình thức khác nhau thường là:

+ Giờ học: thông qua các hoạt động phát triển ngôn ngữ, nhận thức, thể chất, thẩm mỹ giáo viên tập cho trẻ kỹ năng tự bảo vệ bản thân.

+ Hoạt động vui chơi: thông qua các trò chơi như trò chơi đóng vai, trò chơi học tập, khám phá, thí nghiệm, trò chơi xây dựng, trò chơi đóng kịch... trẻ được phát triển kỹ năng tự bảo vệ thực hiện công việc, ứng phó với những thay đổi và những tình huống nguy hiểm.

+ Các buổi tham quan, dã ngoại.

+ Trò chuyện trực tiếp hoặc gián tiếp.

+ Trình diễn tiểu phẩm.

Như vậy, giáo dục kỹ năng tự bảo vệ cho trẻ có thể tiến hành dưới nhiều hình thức phong phú . Trong quá trình giáo dục đó, giáo viên và phụ huynh đóng vai trò là người hỗ trợ giúp trẻ phát huy khả năng của mình từ đó phát triển những ứng xử tích cực.

3.3. Biện pháp 3 : Phương pháp , cách tiến hành: dạy trẻ kỹ năng tự bảo vệ bản thân :

* Xây dựng các tình huống thực tế giúp trẻ trải nghiệm và học hỏi các kỹ năng tự bảo vệ bản thân :

Việc giáo dục kỹ năng của trẻ ít có cơ hội được trải nghiệm bằng thực tế sinh động mà chỉ có thể thông qua những tình huống giả định. Tận dụng những tình huống nảy sinh trong cuộc sống hàng ngày; hoặc tạo tình huống hấp dẫn mang tính có vấn đề, gần gũi, thực tế, dễ hiểu phù hợp với trình độ nhận thức

để tổ chức giáo dục kỹ năng tự bảo vệ cho trẻ có vai trò hết sức quan trọng trong quá trình giáo dục kỹ năng cho trẻ. Thông qua các tình huống, trẻ đưa ra các phương án để giải quyết dựa trên kinh nghiệm và kiến thức của mình. Trên cơ sở đó giáo viên có thể hướng dẫn trẻ các kỹ năng, cách xử lý trong những tình huống cụ thể. Từ đó, giáo dục hình thành kỹ năng tự bảo vệ bản thân cho trẻ và cách xử lý trong từng tình huống giúp trẻ có biểu tượng về các hành vi và chuẩn mực, làm giàu vốn sống, vốn kinh nghiệm của trẻ, giúp trẻ biết lựa chọn những hành vi tích cực để vận dụng vào trong cuộc sống của mình, trẻ sẽ không bị lúng túng khi giải quyết những tình huống mà trong thực tế trẻ sẽ gặp phải.

Tình huống 1 : Tự xử lý một số vết thương nhẹ .

Tôi giúp các con hiểu được đâu là đồ chơi, đâu là đồ dùng trong gia đình; đâu là đồ vật an toàn và đồ vật không an toàn Tôi tổ chức cho trẻ đóng hoạt cảnh và hướng dẫn trẻ một số kỹ năng xử lý vết thương như : đứt tay (dùng ngón tay ấn chặt chỗ vết thương, rửa sạch vết thương, dán ego), vết ngã bị trầy xước (rửa sạch bằng nước, dùng thuốc sát trùng và băng vết thương bằng băng gạc), khi chẳng may bị bỏng do nước sôi thì phải ngâm ngay chỗ bị bỏng vào nước mát, ... Hướng dẫn trẻ cách xử lý vết thương cho bạn. Còn với vết thương nặng hơn thì cần nhờ sự giúp đỡ của người lớn không nên tự xử lý như : gãy tay, trật khớp, bong rộp ... Kết quả : Trẻ tự tin, bình tĩnh, không sợ hãi khi bị thương; có kỹ năng xử lý vết thương, tự chăm sóc cho bản thân. **(Ảnh 1,2)**

Tình huống 2: Không đi theo hay nhận quà từ người lạ

Trước tiên cô cần trò chuyện với trẻ thế nào là người lạ và người quen. Sau đó, cô tổ chức cho trẻ đóng kịch, diễn rối theo nhóm. Cô có thể là người dẫn chuyện và đưa các tình huống xảy ra để trẻ tự suy nghĩ và giải quyết. Để đề phòng những món quà, bánh, kẹo đó có tẩm thuốc mê, bé ngửi hoặc ăn vào sẽ bị trúng mưu kẻ xấu phải từ chối khéo léo rằng "Ba mẹ cháu không cho phép nhận". Sau đó hãy tìm đến chỗ có người lớn hoặc chú bảo vệ để tránh bị người kia tiếp tục dụ dỗ. Trong trường hợp người đó cứ bám theo ép bé ăn hay bắt lên xe, phải quấy đập và hét thật to để mọi người đến cứu. Khi có ai nhận là bạn của bố mẹ đến trường đón bé: Để tránh trường hợp trẻ bị dụ dỗ vì tưởng là người quen, cần dạy trẻ không được tin lời người lạ, kể cả người nhận là bạn của ba mẹ, thậm chí biết cả tên ba mẹ và con. Trong trường hợp nhận ra họ là hàng xóm hay người quen, con báo cho cô giáo để cô giáo gọi điện cho ba mẹ

(Ảnh 3)

Tình huống 3 : Cảnh báo nạn bắt cóc , xâm hại trẻ em tuổi mầm non

Trước tiên tôi giúp trẻ hiểu được thế nào là hành động xâm phạm thân thể, nếu bị xâm hại cơ thể các con nên ứng xử ra sao. Sau đó dạy trẻ về giới tính và

các vùng nhạy cảm, không cho người khác chạm vào vùng nhạy cảm và không chạm vào vùng nhạy cảm của người khác, dạy trẻ quy tắc bàn tay... thông qua các hình ảnh, video, phiếu bài tập....Tạo các tình huống: có người lạ đến chạm vào người hoặc bế con thì con sẽ làm gì ? Xem video, hướng dẫn trẻ một số cách thoát thân như : hô to kêu cứu , giật tay nhanh và chạy , ... lần lượt trẻ lên thực hành cách thoát thân khi bị kẻ xấu bắt cóc, xâm hại (**Ảnh 4**)

Tình huống 4 : Trẻ bị lạc

Tôi sẽ trò chuyện cùng trẻ để nhận ra những nơi trẻ có thể dễ bị lạc: đi mua sắm, các trung tâm thương mại, khu vui chơi....

Tôi dạy các con không nói chuyện với người lạ, nhưng trong trường hợp này các con cần tìm đến những người mặc đồng phục, đeo bảng tên, các con cũng có thể tìm công an, bảo vệ của trung tâm hay bà mẹ có con nhỏ để nhờ giúp. Trẻ về thành các nhóm đóng vai lần lượt; Vai trẻ bị lạc, vai nhân viên siêu thị, công an, bà mẹ có con nhỏ... để các con thực hành tốt vai trò của mình. Đặc biệt tôi luôn xác định rằng các con phải biết những gì trong các tình huống có thể gặp phải ở trên, lúc nào cần làm gì, như thế nào, các con được thực hành liên tục. Nhắc nhở các con phải nhớ được những thông tin về địa chỉ nhà, số điện thoại của bố mẹ, tên tuổi...của bản thân... nơi mà những người trong gia đình có thể gặp nhau. Tôi thường khuyến khích các con nhớ những thông tin này bằng cách thưởng cho trẻ nếu trẻ nhắc lại được một cách chính xác. Hướng dẫn các con cách gọi đến tất cả các loại điện thoại(di động, cố định, các số khẩn cấp như 113, 114, 115...), gọi cho bố mẹ trong trường hợp khẩn cấp (**Ảnh 5**)

Tình huống 5 : An toàn khi ở nhà một mình (xử lý khi có cháy, có trộm)

Cần dặn dò trẻ phải tuân thủ nguyên tắc: Không được mở cửa sổ và cửa ra vào. Không mở cửa cho bất cứ ai, trừ những người thân trong gia đình. Không tự động vào bếp đun nấu, không đụng đến bếp ga, bếp điện, lò nướng, lò vi sóng. Xem video, trò chuyện thoát nạn khi có cháy và thực hành giả định. Gọi cho cha mẹ, số điện thoại khẩn cấp, hay mở cửa sổ tìm sự giúp đỡ khi xảy ra bất kỳ sự việc hay sự cố nào. Dạy trẻ cách sử dụng những đồ vật cần dùng khi khẩn cấp: Đèn pin, bông băng cầm máu... để những đồ này ở nơi dễ lấy, phòng khi có việc khẩn cấp như mất điện, bé đứt tay, chảy máu (**Ảnh 6**)

* Tạo cơ hội để trẻ được tương tác, được trải nghiệm:

Tạo cơ hội để trẻ được thực hành, luyện tập, tương tác với người lớn, với bạn ở mọi lúc mọi nơi qua các hoạt động: giờ học, hoạt động vui chơi, tham quan, dã ngoại ngoài trời...cũng có thể được thực hiện bằng cách cho trẻ trực tiếp quan sát trong thực tế, có như vậy trẻ mới hình thành nên các kỹ năng một cách bền vững. Trong khi tương tác trẻ được thể hiện các ý tưởng của mình,

được trải nghiệm, được đánh giá bạn và tự đánh giá bản thân, xem xét về những kinh nghiệm mà mình đã có trước đây. Hơn nữa, việc tổ chức cho trẻ trải nghiệm những tình huống thực tế sẽ vừa tạo hứng thú cho trẻ đồng thời nhiều kinh nghiệm quý báu được hình thành, kể cả khi trẻ chưa thực hiện đúng trong quá trình thao tác. Việc đánh giá được thực hiện trong quá trình tổ chức bằng cách giáo viên cần đưa ra các yêu cầu cụ thể về vai chơi và yêu cầu của việc thực hiện kỹ năng tự bảo vệ, giáo viên quan sát phát hiện ra những sai lệch đưa ra những gợi ý để trẻ thực hiện nhiệm vụ. Trên cơ sở này làm điểm tựa giúp trẻ dễ so sánh, đánh giá và tự đánh giá từ đó điều chỉnh hành vi phù hợp để kỹ năng tự bảo vệ ngày càng hoàn thiện và thuần thục hơn (**Ảnh 7**)

* Sử dụng trò chơi học tập hoặc đóng vai để trẻ thực hành các kỹ năng tự bảo vệ.

Sự trải nghiệm trong môi trường chơi phong phú, hấp dẫn tạo cơ hội cho trẻ tiếp cận sâu rộng hơn với thế giới hiện thực của người lớn và được gia nhập vào đó thông qua lăng kính của trẻ từ đó các kỹ năng được hình thành và phát triển. Sử dụng biện pháp trò chơi là tổ chức cho người học chơi một trò chơi nào đó để thông qua đó tìm hiểu một vấn đề, biểu hiện thái độ hay thực hiện hành động, việc làm. Trong đó trò chơi học tập và đóng vai của trẻ mẫu giáo rất thích hợp để giúp trẻ rèn luyện nhận thức và thực hành kỹ năng.

* Khuyến khích trẻ nhận xét, đánh giá bạn và tự đánh giá bản thân

Việc đánh giá được thực hiện trong quá trình tổ chức các hoạt động học tập và hoạt động vui chơi...giáo viên quan sát phát hiện ra những sai lệch đưa ra những gợi ý để trẻ thực hiện nhiệm vụ. Để thực hiện điều này, giáo viên cần đưa ra các yêu cầu một cách cụ thể và yêu cầu của việc thực hiện kỹ năng tự bảo vệ. Giáo viên tạo điều kiện cho trẻ được tham gia vào quá trình nhận xét và tự đánh giá, đánh giá lẫn nhau trong nhóm bạn. Khuyến khích trẻ tự đánh giá bản thân bằng cách cô cho trẻ nhìn nhận lại việc thể hiện các vai mà mình tham gia, việc tham gia các hoạt động của trẻ đã tốt hay chưa. Phải tạo được không khí vui vẻ, thoải mái khi tiến hành đánh giá, nhận xét, khuyến khích trẻ trình bày ý kiến của mình để xem trẻ đã hiểu vấn đề đến đâu, các cách giải quyết của trẻ đã phù hợp hay chưa. Giáo viên nhận xét và đánh giá các nhận thức, thái độ, kỹ năng của trẻ từ đó giúp trẻ những cách giải quyết tốt nhất.

3.4 Biện pháp 4: Tạo môi trường hoạt động tích cực

Tạo môi trường hoạt động là tạo nên một không gian chơi rộng rãi, thoáng mát, với các đồ chơi đa dạng, phong phú, mới lạ, hấp dẫn cũng như tạo bầu không khí thân thiện, bình đẳng là một việc làm quan trọng trong việc tổ chức các hoạt động giáo dục kỹ năng. Đặc biệt là trong các trò chơi phân vai, mô

phông lại các tình huống trong cuộc sống thì việc có các đồ dùng phù hợp để trẻ có thể thao tác sẽ hỗ trợ việc giáo dục kỹ năng phù hợp. Những góc chơi được sắp xếp hợp lý, thuận tiện sẽ kích thích trẻ tích cực thể hiện, tích cực trải nghiệm các kỹ năng. Bên cạnh môi trường vật chất, môi trường tâm lý cởi mở, quan hệ giữa cô và trẻ thân thiện, sự khuyến khích có ý nghĩa vô cùng to lớn trong việc kích thích tạo hứng thú và tính tích cực của trẻ trong khi tham gia các hoạt động giáo dục kỹ năng nó sẽ tạo cho trẻ nhiều cơ hội nảy sinh ý tưởng chơi, dự định chơi (**Ảnh 8**)

3.5 Biện pháp 5: Phối hợp nhà trường và gia đình trong việc giáo dục kỹ năng tự bảo vệ cho trẻ

Việc hình thành kỹ năng tự bảo vệ cho trẻ không chỉ được thực hiện tại trường mầm non, mà việc rèn luyện kỹ năng cần thực hiện đều đặn ở nhà. Điều này chỉ có thể thực hiện được nếu có sự hỗ trợ của phụ huynh. Nhà trường và gia đình cần trao đổi, thống nhất nội dung giáo dục kỹ năng tự bảo vệ cho trẻ 5-6 tuổi thông qua: góc “ Cha mẹ cần biết ”, trò chuyện, trao đổi... Giáo viên trao đổi với phụ huynh phương pháp rèn luyện kỹ năng cụ thể để họ có thể thực hiện được tại nhà, về những biểu hiện của trẻ, những khó khăn khi thực hiện, kết quả đạt được.... Từ đó phụ huynh và giáo viên cùng tham gia đánh giá mức độ hình thành và phát triển kỹ năng của trẻ sau khi thực hiện. (**Ảnh 9**)

4. Hiệu quả SKKN:

4.1. Đối với trẻ:

- Trẻ lớp tôi có những chuyển biến rõ nét về việc hình thành các kỹ năng cần thiết: Kỹ năng tự bảo vệ bản thân và tính tự lập, sự tự tin được nâng cao, biết đoàn kết chia sẻ với bạn bè, chơi ngoan, chơi an toàn, thể hiện tinh thần đồng đội, ứng xử với nhau một cách thân thiện, biết giải quyết vấn đề hiệu quả hơn và phát triển những phẩm chất tốt đẹp như: tính kiên trì, tính trung thực, biết nhường nhịn. Trẻ tự tin tham gia vào các hoạt động của trường lớp. Sau 1 năm áp dụng những biện pháp trên tôi đã tiến hành khảo sát kết quả cụ thể trên trẻ của của lớp mình và có số liệu cụ thể như sau:

Bảng 2 : Bảng kết quả khảo sát trẻ sau khi thực hiện biện pháp
(Tổng số trẻ là 44)

44 trẻ	Đạt	Chưa đạt
1.Kiến thức	41(56,8%)	3 (43,2%)
2.Sự tự tin, mạnh dạn, nhanh nhạy	37(40,9%)	7(59,1%)

3.Kỹ năng hợp tác	40(38,6 %)	4(61,4%)
4.Kỹ năng giữ an toàn cá nhân	38(45,5%)	6(54,5 %)

4.2 Đối với phụ huynh:

Các bậc phụ huynh đã nhận thức rõ được tầm quan trọng của việc rèn kỹ năng tự bảo vệ bản thân và tính tự lập, tự tin cho trẻ và rất tin tưởng cô giáo bởi họ tự nhận thấy sự tiến bộ rõ rệt của con mình, tạo điều kiện cùng kết hợp với cô giáo để việc dạy trẻ đạt hiệu quả cao nhất.

III. KẾT LUẬN, KIẾN NGHỊ

1. Ý nghĩa của SKKN

Trẻ không chỉ được cung cấp các kiến thức về kỹ năng tự bảo vệ bản thân mà còn có cơ hội được thực hành, trải nghiệm.

Giúp trẻ phát huy tính tự lập, sự tự tin được nâng cao, biết đoàn kết chia sẻ với bạn bè, chơi ngoan, chơi an toàn, thể hiện tinh thần đồng đội, ứng xử với bạn thân thiện, biết giải quyết vấn đề, giải quyết xung đột hiệu quả hơn và phát triển những phẩm chất tốt đẹp như: tính kiên trì, tính trung thực, biết nhường nhịn... Trẻ tự tin tham gia vào các hoạt động của trường lớp

Giúp giáo viên đứng lớp có những biện pháp tổ chức hướng dẫn trẻ hoạt động ngoài trời đạt hiệu quả cao.

2. Bài học kinh nghiệm

Giáo viên cần xây dựng kế hoạch, phân chia thời gian giáo dục kỹ năng tự bảo vệ cho trẻ cụ thể hơn trong kế hoạch giáo dục của nhà trường, khối lớp.

Giáo viên không ngừng đọc tài liệu, tham gia lớp tập huấn về các phương pháp giáo dục kỹ năng tự bảo vệ cho trẻ mầm non.

Giáo viên thường xuyên trao đổi, chia sẻ kinh nghiệm giáo dục kỹ năng tự bảo vệ cho trẻ với đồng nghiệp và phụ huynh để tìm ra các biện pháp, hình thức tốt nhất

Giáo viên phải có sự hiểu biết tốt về tâm sinh lý của trẻ. Tạo được môi trường cho trẻ hoạt động tốt phù hợp với điều kiện hoàn cảnh.

3. Ý kiến đề xuất

3.1 Đối với Phòng giáo dục, nhà trường:

- BGH tạo điều kiện hơn nữa để trang bị về đồ dùng, phòng hoạt động thực hành và tài liệu phù hợp, hiệu quả nhất để giáo viên tìm hiểu tham khảo. Tổ chức các buổi tập huấn, bồi dưỡng kiến thức, tổ chức cho giáo viên được đi kiến tập nhiều hơn, được đi học đào tạo một số lớp về kỹ năng tổ chức các hoạt động.